

RECENZIE DE CARTE

Sănătatea maternă în Republica Moldova: provocări și perspective (monografie)

Autor: Iurie Dondiu, dr. șt. med., conf. univ.
CEP Medicina, Chișinău, 2017; 216 p.
ISBN: 978-9975-82-050-9

Monografia „Sănătatea maternă în Republica Moldova: provocări și perspective”, autor – conferențiar universitar Iurie Dondiu, prezintă rezultatele unui studiu consacrat cauzelor morbidității materne severe și cele ale mortalității materne în Republica Moldova. Lucrarea abordează problema mortalității materne și măsurile necesare, atât organizatorice, cât și clinice care necesită să fie implementate în sistemul național de sănătate a mamei și copilului pentru diminuarea deceselor materne.

Capitolul I al monografiei confirmă faptul că mortalitatea maternă întotdeauna a fost și rămâne o preocupare primordială a organizațiilor internaționale și a fiecărui stat în parte, având drept scop stabilirea cauzelor și a factorilor ce o influențează și propunerea soluțiilor de îmbunătățire a sănătății femeii. Autorul descrie în mod detaliat situația globală în ce privește indicii mortalității materne atât în țările economic dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare, subliniază progresele care au avut loc în ultimele decenii în ceea ce privește scăderea numărului de decese atât pe plan global, cât și în unele țări îndeosebi cele europene.

Un compartiment important al lucrării este destinat descrierii procesului de tranziție demografică la nivel mondial și în Republica Moldova, cât și prognozelor modificărilor demografice din țară pentru următoarele decenii (Capitolul II). Analiza evoluției și prognozarea schimbărilor demografice contribuie la o înțelegere mai bună a evoluției societății și necesităților ei. Acest proces va continua și în viitorul apropiat, poate chiar se va amplifica, fapt care, inevitabil, va aduce consecințe nefaste economice, sociale și politice.

În Capitolul III și IV al monografiei, autorul descrie detaliat modificările importante care au avut loc în Republica Moldova pe parcursul ultimilor 25 de ani în sistemul de sănătate, inclusiv, în domeniul sănătății mamei și copilului. În lucrare este prezen-

BOOK REVIEW

The Maternal health in the Republic of Moldova: challenges and perspectives (monograph)

Author: Iurie Dondiu, PhD, associate professor
CEP Medicina, Chisinau, 2017; 216 p.
ISBN: 978-9975-82-050-9

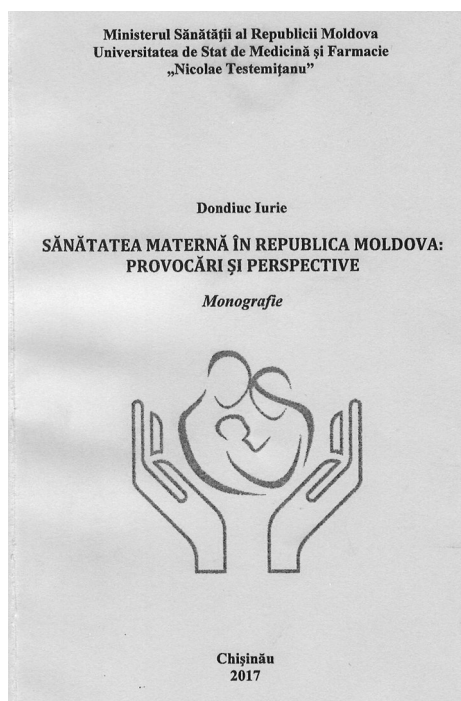
The monograph titled „The Maternal health in the Republic of Moldova: challenges and perspectives”, author Dr. Iu. Dondiu, presents the results of a study on the causes of severe maternal morbidity and maternal mortality in the Republic of Moldova. It highlights the need to reduce the maternal mortality rate, and the necessary organisational and clinical measures required to be undertaken in the national systems of maternal and child health.

Chapter I reaffirms the view that maternal mortality has always been and remains a primary concern of international organizations and individual states, as well as aims to identify the causes and factors that influence maternal mortality, and proposes solutions to improve women’s health. The author describes in detail the current global state of maternal mortality indicators in both developed and developing economies, and highlights the progress made over the last decades in decreasing the death rate

both globally, as well as in some specific countries, especially in Europe.

An important part of the paper (Chapter II) is intended to describe the demographic transition process in the world and in the Republic of Moldova in particular, as well as the forecasts for demographic change over the next decades. The evolution analysis and the prognosis of demographic changes contribute to a better understanding of the evolution of society overall, and its respective needs. This transition process could continue in the near future and may even intensify, which could inevitably lead to unfavorable economic, social and political consequences.

In Chapter III and IV the author describes in detail the important changes that have taken place in the Republic of Moldova during the last 25 years in its health system, including in the field of maternal and child health. The paper presents the

tat complexul de reforme întreprinse la nivel național, orientate spre îmbunătățirea nivelului calității de deservire a mamei și copilului. O atenție deosebită merită analiza transformărilor care s-au petrecut în domeniul asigurării cu cadre a sistemului de sănătate, inclusiv, cu medici obstetricieni ginecologi. Toate acestea demonstrează existența și creșterea continuă a crizei de asigurare cu medici specialiști obstetricieni ginecologi, fapt care, în viitor, va avea consecințe și mai drastice asupra calității de deservire acordată mamei și copilului.

Capitolul V al monografiei constată că în Republica Moldova pe parcursul ultimilor decenii se observă o dinamică oscilatorie a deceselor materne, înregistrând niveluri mult mai înalte decât în țările economic dezvoltate. Autorul prezintă o analiză amplă și detaliată a cauzelor deceselor materne în Republica Moldova, atât prin risc obstetrical direct, cât și prin risc obstetrical indirect, între anii 2009-2014. Datele obținute demonstrează nivelul scăzut al calității de deservire atât la etapa primară, cât și cea spitalicească.

Un capitol separat este destinat impactului avortului și nașterilor la domiciliu asupra mortalității materne în Republica Moldova (*Capitolul VI*). Autorul subliniază situația alarmantă din țară, descrie eforturile orientate spre ameliorarea sănătății reproductive, inclusiv, efectuarea avortului în condiții de siguranță, bazate pe recomandările Organizației Mondiale a Sănătății și ale Națiunilor Unite.

Un deosebit interes prezintă rezultatele implementării, pentru prima dată în Republica Moldova, a auditului confidențial în analiza cazurilor de deces matern și celor de proximitate severă maternă. În literatura de specialitate există foarte puține publicații sistematizate consacrate acestei metode, împreună cu alți factori de intervenție în efectuarea analizei cazului concret de deces. Astfel, auditul permite obținerea unei informații mai veridice în ce privește cauza decesului matern și celui de proximitate.

Așadar, analiza cazurilor care mențin la un nivel înalt indicatorii sănătății reproductive, inclusiv, cel al mortalității materne din Republica Moldova demonstrează că o bună parte din acestea pot fi reduse la nivelele înregistrate de țările industrial dezvoltate (*Capitolul VII și VIII*). Pentru aceasta trebuie identificate noi forme organizatorice de perfecționare a sistemului medical și a resurselor umane, de care depinde starea sănătății mamei și copilului. Unitățile spitalicești responsabile de sănătatea mamei și copilului trebuie aprovizionate cu o finanțare adecvată, cu echipament și utilaj modern pentru deservirea femeilor gravide, parturientelor și lăuzelor. Autorul consideră că intervențiile mici și la prețuri accesibile pot reduce în mod semnificativ riscurile de sănătate cu care se confruntă femeile atunci când acestea devin gravide. Cele mai multe decese materne ar putea fi prevenite dacă femeile ar avea acces la asistență medicală corespunzătoare în timpul sarcinii, nașterii și imediat după aceasta (*Capitolul IX*).

În concluzie, monografia „Sănătatea maternă în Republica Moldova: provocări și perspective” a Dlii Iurie Dondiuc reprezintă o lucrare de o valoare foarte importantă, de o utilitate incontestabilă din punct de vedere practic, care abordează o problemă actuală și de perspectivă.

Gheorghe Paladi, Doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, Academician al AȘM

complex of reforms undertaken at national level, aimed at improving the quality of service of mother and child. Particular attention should be paid to the analysis of the transformations that have taken place in the framework of staffing the health system, including obstetrician gynecologists. These findings demonstrate the existence, and the continued worsening, of a staffing crisis within the gynecological obstetrician domain. In the future, this crisis will most likely have even more drastic consequences on the quality of service provided to the mother and the child.

The following sections of the paper address the global trends on the dynamics of maternal mortality. A separate chapter is intended for the analysis of rates and causes of maternal mortality in the Republic of Moldova. The author presents a comprehensive and detailed analysis of the causes of maternal deaths in the Republic of Moldova, both through direct obstetrical risk and indirect obstetric risk, between 2009-2014. This data demonstrates the low level of service quality at both the primary and hospital levels.

A separate chapter is dedicated to the impact of abortion and home births on maternal mortality in the Republic of Moldova. The author emphasizes the alarming situation in the country and describes efforts aimed at improving reproductive health, including carrying out safe abortion, based on the recommendations of the World Health Organization and the United Nations (*Chapter VI*).

Of particular interest are the results presented on the first-ever implementation in Moldova of confidential audits on the analysis of maternal deaths and maternity related death. In specialist literature, there are very few systematized publications devoted to this method, together with other factors of intervention in carrying out the concrete case of death analysis. The audit allows us to receive more reliable information about the cause of maternal and maternity related death.

Therefore, the analysis of cases that maintain high reproductive health indicators, including maternal mortality in Moldova, demonstrates that much of this can be reduced to the levels recorded by industrialized countries (*Chapter VII, VIII*). This highlights the need to identify new organisational structures for improving the medical system and the respective staff responsible for maternal and child health. Hospital facilities responsible for maternal and child health must be provided with adequate funding, modern equipment and equipment for servicing pregnant women, foster parents and teenagers.

The author believes that small and affordable interventions can significantly reduce the health risks faced by women when they become pregnant (*Chapter IX*). Most maternal deaths could be prevented if women had access to appropriate health care during pregnancy, childbirth and immediately afterwards.

In conclusion, Iurie Dondiuc's monograph, „*The Maternal health in the Republic of Moldova: challenges and perspectives*” is a work of very important value, of an incontestable utility from a practical point of view, addressing current and prospective problems.

Gheorghe Paladi, PhD, university professor
Academician of the ASM Nicolae Testemitanu SUMPh